

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ**

**ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ»**

1. Στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης θα λειτουργήσει κατά το ακαδημαϊκό έτος 2016-2017 πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), το οποίο διεξάγεται σε δύο επίπεδα που οδηγούν το **πρώτο επίπεδο** στη λήψη μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στη Θεολογία, σε μία από τις παρακάτω ειδικεύσεις:

- α) Αγίας Γραφής
- β) Πατερικής Γραμματείας και Αγιολογίας
- γ) Θρησκευιολογίας
- δ) Εκκλησιαστικής Ιστορίας
- ε) Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας
- στ) Λειτουργικής
- ζ) Βυζαντινής και Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης
- η) Βυζαντινής Μουσικολογίας - Υμνολογίας
- θ) Κανονικού Δικαίου
- ι) Ποιμαντικής και Ποιμαντικής Ψυχολογίας
- ια) Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής
- ιβ) Χριστιανικής Ηθικής και Κοινωνιολογίας και Χριστιανισμού

Μετά από σπουδές 3 εξαμήνων και συγγραφή διπλωματικής εργασίας κατά το τέταρτο εξάμηνο με μέγιστη διάρκεια 6 διδακτικά εξάμηνα.

Το **δεύτερο επίπεδο** στη λήψη διδακτορικού διπλώματος με τη συγγραφή διδακτορικής διατριβής από 3 έως 6 έτη.

2. Για το ακαδημαϊκό έτος **2016-2017** θα εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. για τη λήψη μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης **64** υποψήφιοι και θα καταταχθούν, ανάλογα με τη δήλωση προτιμήσεως και την προβλεπόμενη από την Υπουργική Απόφαση διαδικασία επιλογής, ως εξής:

- α) Αγίας Γραφής: 7 θέσεις
(3 για την Παλαιά Διαθήκη, 4 για την Καινή Διαθήκη)
- β) Πατερικής Γραμματείας και Αγιολογίας: 7 θέσεις
- γ) Θρησκευιολογίας: 2 θέσεις
- δ) Εκκλησιαστικής Ιστορίας: 8 θέσεις

- ε) Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας: 8 θέσεις
- στ) Λειτουργική: 12 θέσεις
- ζ) Βυζαντινή και Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη: 1 θέση
- η) Βυζαντινή Μουσικολογία - Υμνολογία: 3 θέσεις
- θ) Κανονικού Δικαίου: 6 θέσεις
- ι) Ποιμαντική και Ποιμαντική Ψυχολογία: 3 θέσεις
(2 για την Ποιμαντική, 1 για την Ποιμαντική Ψυχολογία)
- ια) Παιδαγωγική – Χριστιανική Παιδαγωγική: 3 θέσεις
- ιβ) Χριστιανική Ηθική και Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού: 4
(2 για την Χριστιανική Ηθική και 2 για την Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού)

3. Στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Ορθόδοξη Θεολογία και Χριστιανικός Πολιτισμός» γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι των Τμημάτων των Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων της ημεδαπής και των ισοτίμων και αντιστοίχων Τμημάτων και Σχολών της αλλοδαπής.

Δύνανται να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. συνολικά οκτώ (8) πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών ΑΕΙ, ΑΤΕΙ ή σχολών Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αφού εξεταστούν γραπτά σε τρία (3) μαθήματα ειδίκευσης του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, που καθορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

Προϋπόθεση για την εγγραφή στο Π.Μ.Σ. είναι:

- α)** για τους Έλληνες υποψηφίους η γνώση μίας ξένης γλώσσας, που αποδεικνύεται με επίσημα πιστοποιητικά ή συνάγεται από τους τίτλους σπουδών ανεγνωρισμένων Σχολείων της ημεδαπής ή αλλοδαπής επιπέδου Β2, κατά τα ισχύοντα στις προκηρύξεις του Α.Σ.Ε.Π.,
- β)** για αλλοδαπούς υποψηφίους, η γνώση της ελληνικής γλώσσας.

4. Η επιλογή θα γίνει με τα ακόλουθα κριτήρια, των οποίων η αξιολόγηση θα γίνει κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 4, παρ. 1 εδάφ. α και β, του Ν. 3685/2008 ως το τέλος **Οκτωβρίου 2016**.

- α) Γενικός βαθμός πτυχίου (40%).
- β) Μέσος όρος των βαθμών στα προπτυχιακά μαθήματα, υποχρεωτικά και επιλεγόμενα, τα οποία σχετίζονται με την ειδίκευση επιλογής (30%). Για τους πτυχιούχους των μη Θεολογικών Τμημάτων εξάγεται ο μέσος όρος των βαθμών από τα εξεταζόμενα ανά ειδίκευση σχετικά μαθήματα.
- γ) Προφορική εξέταση από την αρμόδια Επιτροπή, στην οποία υπάγεται η ειδίκευση επιλογής του υποψηφίου (10%).
- δ) Τυχόν κατοχή δευτέρου πτυχίου ή άλλου μεταπτυχιακού ή διδακτορικού τίτλου (10%).

- ε) Τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα ή επαγγελματική εμπειρία συναφής προς το πεδίο ειδίκευσης, καθώς επίσης και συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών (5%).
- στ) Πιστοποιημένη γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας (5%).

5. Οι ενδιαφερόμενοι να εγγραφούν στον πρώτο κύκλο του Π.Μ.Σ. καλούνται να υποβάλουν από **15 Σεπτεμβρίου έως 15 Οκτωβρίου 2016**, στη Γραμματεία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας του Α.Π.Θ. αίτηση (διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του Τμήματος), που θα συνοδεύεται από τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Αντίγραφο πτυχίου.

Προκειμένου για πτυχιούχους ΑΕΙ εξωτερικού, συνυποβάλλεται και βεβαίωση ισοτιμίας του τίτλου σπουδών από το Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Όλα τα δικαιολογητικά που εκδίδονται από ξένη υπηρεσία πρέπει να είναι:

- Επικυρωμένα πάνω στο πρωτότυπο για τη γνησιότητα της υπογραφής αυτού που τα υπογράφει από ελληνική διπλωματική αρχή στο εξωτερικό ή από διπλωματική αρχή της ξένης χώρας στην Ελλάδα με επικύρωση του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας.
Όσα δικαιολογητικά έχουν APOSTILLE δε χρειάζεται να έχουν επικυρωθεί για τη γνησιότητά τους από ελληνική διπλωματική αρχή στο εξωτερικό.
- Μεταφρασμένα από την ελληνική διπλωματική αρχή στο εξωτερικό ή από τη Μεταφραστική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών της Ελλάδας. Επίσης γίνονται δεκτές μεταφράσεις που γίνονται από δικηγόρο που έχει το δικαίωμα μετάφρασης σύμφωνα με τις διατάξεις το άρθρου 53 του Ν.Δ. 3026/1954.

β) Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας των προπτυχιακών μαθημάτων.

γ) Πιστοποιητικό γνώσης τουλάχιστον μίας ξένης γλώσσας, σύμφωνα με το άρθρο 12, παρ. 2^α του Ν. 2083/92. Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό. Η πιστοποίηση αντιστοιχεί με τα πιστοποιητικά γλωσσομάθειας που γίνονται αποδεκτά από το Α.Σ.Ε.Π. Για τη γνώση σλαβικών γλωσσών υποβάλλεται πιστοποιητικό από το ΙΜΧΑ ή τίτλος σπουδών αναγνωρισμένου ιδρύματος. Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από το Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α.Ε.Ι. καθώς και πτυχίο μίας ευρωπαϊκής γλώσσας, όπως παραπάνω. Σε περίπτωση που είναι πτυχιούχοι ελληνόγλωσσου Πανεπιστημιακού Τμήματος, το πτυχίο αυτό επέχει θέση και πιστοποιητικού επάρκειας της Ελληνικής Γλώσσας.

δ) Αποδεικτικά για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα ή για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών, καθώς και για επαγγελματική εμπειρία, συναφή προς το πεδίο ειδίκευσης.

ε) Βιογραφικό σημείωμα.

στ) Φωτοτυπία της αστυνομικής ταυτότητας.

Θεσσαλονίκη 15-6-2016

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

(υπογραφή*)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Π. ΧΡΗΣΤΟΥ

* Η υπογραφή έχει τεθεί στο πρωτότυπο που φυλάσσεται στο αρχείο της Γραμματείας του Τμήματος.

**ΕΞΕΤΑΣΤΕΑ ΥΛΗ
ΓΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧΩΝ ΑΛΛΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ**

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

(α) ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ και β) ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ):

- 1.«Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Στ. Καλαντζάκη, *Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2006, σσ. 17-137, 163-170, 186-218, 263-305, 553-579, 827-860.
- 2.«Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Ιωάνν. Καραβιδόπουλου, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη ³2007, σσ. 80-299.
- 3.«Εισαγωγή στην Πατρολογία», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*, τομ. Α΄, 2η έκδοση, Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2005, σσ. 3-6, 30-33, 41-56, 64-87, 92-132, 143-219.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ

- 1.«Εισαγωγή στην Πατρολογία», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*, τόμ. Α΄, 2η έκδοση, Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2005, σσ. 3-6, 30-33, 41-56, 64-87, 92-132, 143-219.
2. «Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Ιωάνν. Καραβιδόπουλου, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη ³2007, σσ. 80-299.
- 3.«Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Στ. Καλαντζάκη, *Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, Πουρναράς, Θεσ/νίκη 2006, σσ. 17-137, 163-170, 186-218, 263-305, 553-579, 827-860.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ

- 1.«Εισαγωγή στη Θρησκειολογία», με εξεταστέα ύλη την εξής:
W. Braun και R., McCutcheon, *Εγχειρίδιο Θρησκειολογίας*, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003, σσ. 55-63, 81-111, 166-185, 210-231, 428-433.
2. «Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Στ. Καλαντζάκη, *Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, Πουρναράς, Θεσ/νίκη 2006, σσ. 17-137, 163-170, 186-218, 263-305, 553-579, 827-860.
3. «Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη», με εξεταστέα ύλη την εξής:

Ιωάνν. Καραβιδόπουλου, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, Πουρναράς, Θεσσαλονίκη 2007, σσ. 80-299.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. «Εκκλησιαστική Ιστορία», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Βλ. Φειδάς, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τόμος Α', σελ: 620-659
τόμος Β', σελ: 603-626, 160-175.
2. «Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Βασίλειος Κουκουσάς - Διονύσιος Βαλαής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας*, τ. Β', Θεσσαλονίκη 2011, εκδ. Μπαρμπουνάκης, σελ: 196-251.
3. «Εκκλησιαστική Ιστορία Σλαβικών και λοιπών Εκκλησιών», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Μιχ. Τρίτου, *Η Ορθόδοξη Εκκλησία στα Βαλκάνια σήμερα*, (εκδ. Αποστολικής Διακονίας).

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ

1. «Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών Κειμένων», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Δ. Αθ. Λιάλιου, *Ερμηνεία των Δογματικών και Συμβολικών Κειμένων*, τομ. Α', σελ. 11-63.
2. «Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Βασ. Τσίγκος, *Θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, εκδ. City Publish, Θεσσαλονίκη 2014, σελ.: 17-34, 101-120, 163-170, 182-206, 325-344, 389-404.
3. «Συμβολική. Διορθόδοξες και Διαχριστιανικές Σχέσεις», με εξεταστέα ύλη την εξής:
Ν. Ματσούκα, *Οικουμενική Κίνηση. Ιστορία - Θεολογία*. Κεφάλαια Α' και Β': σελ. 25-114.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ

1. Ι. Φουντούλη, *Λειτουργική (Εισαγωγή στη Θ. Λατρεία)* (ολόκληρο το βιβλίο)
2. Ι. Φουντούλη, *Λειτουργική (Πανεπιστημιακά παραδόσεις)*

3. Γ. Γούναρη, *Εισαγωγή στην Παλαιοχριστιανική Αρχαιολογία*, β' Ζωγραφική, Θεσσαλονίκη 2007 (ολόκληρο το βιβλίο).

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ

1. Ι. Φουντούλη, *Λειτουργική (Εισαγωγή στη Θ. Λατρεία)* (ολόκληρο το βιβλίο)
2. α) «Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη» Σύγγραμμα: Ιω. Στουφή-Πουλημένου, *Χριστιανική και βυζαντινή αρχαιολογία και τέχνη*, εκδ. Παρρησία, Αθήνα 2011, σ. 33-54, 95-97, 101-194, 273-304, 435-442.
β) Από το βιβλίο Γ. Γούναρη, *Εισαγωγή στην Παλαιοχριστιανική Αρχαιολογία*, β' Ζωγραφική, Θεσσαλονίκη 2007, σ. 11-95, 158-218, 237-265.
3. Ν. Α. Ματσούκα, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία Γ'*, (Φιλοσοφική και Θεολογική Βιβλιοθήκη 34), εκδ. Π. Πουναράς, Θεσσαλονίκη 1997, σ. 92-98, 103-127, 239-242, 308-311.

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΒΥΖΑΝΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑ – ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ

1. Γ. Στάθη, *Οι Αναγραμματισμοί και τα Μαθήματα της Βυζαντινής Μελοποιΐας*, σελ. 23-59.
2. π. Σπ. Αντωνίου, *Μορφολογία της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Βάνιας 2008, (ολόκληρο το βιβλίο)
3. Ι. Φουντούλη, *Λειτουργική (Εισαγωγή στη Θ. Λατρεία)* (ολόκληρο το βιβλίο).

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1. Ηρ. Ρεράκη, *Θεολογία και θεολογικές σπουδές. Εισαγωγικές προσεγγίσεις*, εκδ. Πουναρά, Θεσσαλονίκη 2008 (ολόκληρο το βιβλίο).
2. Παντελεήμονος Ροδόπουλου, *Μητροπολίτου Τυρολόης και Σερεντίου, Επιτομή Κανονικού Δικαίου*, εκδ. Δεδούση, Θεσσαλονίκη 1998 (σελ. 1-111).
3. π. Αθανασίου Γκίκα, *πρωτοπρεσβυτέρου, Μαθήματα Ποιμαντικής*, εκδ. Δεδούση, Θεσσαλονίκη 2001 (σελ. 1-92).

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

1. Ηρ. Ρεράκη, *Θεολογία και θεολογικές σπουδές. Εισαγωγικές προσεγγίσεις*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008. Ολόκληρο το βιβλίο.
2. π. Αδαμαντίου Αυγουστίδη, *Ποιμένας και θεραπευτής*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2005. Ολόκληρο το βιβλίο.
3. π. Αθανασίου Γκίκα, πρωτοπρεσβυτέρου, *Μαθήματα ποιμαντικής*, εκδ. Δεδούση, Θεσσαλονίκη 2001, (σελ. 1-92).

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ – ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

1. Ηρ. Ρεράκη, *Θεολογία και θεολογικές σπουδές. Εισαγωγικές προσεγγίσεις*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008 (ολόκληρο το βιβλίο).
2. Ηρ. Ρεράκη, *Σύγχρονη διδακτική των Θρησκευτικών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007 (ολόκληρο το βιβλίο).
3. Ιω. Κογκούλη, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005 (σελ. 20-27, 29-38, 43-53, 130-286, 296-394).

ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ

1. Ηρ. Ρεράκη, *Θεολογία και θεολογικές σπουδές. Εισαγωγικές προσεγγίσεις*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008 (ολόκληρο το βιβλίο).
2. Γ. Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ηθική Ι: εισαγωγή-γενικές αρχές-σύγχρονη προβληματική*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002 (σελ. 1-218).
3. Β. Γιούλτση, *Γενική Κοινωνιολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1997 (οι σελίδες από το Δ' μέρος «Κοινωνικά προβλήματα», σ. 317-407 και Ε' μέρος «Κοινωνικοί θεσμοί», σ. 413-435).